

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 276/2507

บริษัทธนาคารแห่งเอเชียเพื่อการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม จำกัด (โจทก์) นายแหยม แซ่เหยี่ยงล.นางกัลยา ณ หนองผู้ร้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 158, ป.พ.พ. มาตรา 111, ป.พ.พ. มาตรา 1336

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ให้เช่าสิ่งปลูกสร้างร้องขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซึ่งผู้เช่าถูกฟ้องล้มละลายคืนแก่ตน พร้อมทั้งดอกผลของสิ่งปลูกสร้างตามคำสั่งศาลนั้น คำร้องของผู้ร้องไม่มีลักษณะเป็นการคัดค้านการยึดทรัพย์ และไม่มีสภาพเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการสอบสวนและมีคำสั่ง ดังนั้น แม้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีคำสั่งประการใด กรณีย่อมไม่เข้าพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 158 และมาตรา 186 ฉะนั้น เมื่อคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างถึงที่สุดแล้วผู้ร้องก็ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สั่งยกคำคัดค้านของผู้ร้อง ๆ ย่อมมีสิทธิยื่นคำขอต่อศาลได้ ในกรณีที่ผู้ร้องเรียกค่าเช่าอันเป็นดอกผลจากทรัพย์สินที่ให้เช่าในระยะเวลาที่ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของผู้ร้องแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องส่งมอบเงินค่าเช่านั้นให้แก่ผู้ร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 111 และ 1336

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งว่าเนื่องด้วยเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำเลยได้เช่าที่ดินโฉนดหมายเลขที่ ๖๙๓๑, ๖๙๓๔ ตำบลคลองเตย อำเภอพระโขนง จากสามผู้ร้อง กำหนด ๑๕ ปี เพื่อสร้างโกดังเก็บสินค้าในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อสัญญาเช่าเลิกหรือเมื่อผู้เช่าถูกฟ้องในคดีล้มละลาย บรรดาสิ่งปลูกสร้างทั้งสิ้นตกเป็นของผู้ให้เช่า ต่อมาสามผู้ร้องได้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสองแปลงให้แก่ผู้ร้อง ผู้ร้องจึงเป็นคู่สัญญากับจำเลย ต่อมาจำเลยถูกฟ้องในคดีล้มละลาย และเมื่อจำเลยถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้เข้าจัดการทรัพย์สินของจำเลย และนำสถานที่เช่ากับสิ่งปลูกสร้างหาประโยชน์จากการให้เช่าเรื่อยมา แม้ผู้ร้องจะได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาตั้งแต่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๓ ก็ตาม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพิ่งส่งมอบสถานที่เช่ากับสิ่งปลูกสร้างคืนให้เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทุเลาการบังคับคดีแต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ส่งมอบค่าเช่าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หาประโยชน์จากการให้เช่า นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นระยะเวลาภายหลังวันที่ผู้ร้องใช้สิทธิเลิกสัญญาเช่าแล้ว ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๓ จนถึงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นวันส่งมอบคืนสถานที่เช่ากับสิ่งปลูกสร้างให้ผู้ร้องนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ครอบครองและหาผลประโยชน์ในทรัพย์สินและสิ่งปลูกสร้างของผู้ร้อง ได้รับค่าเช่าทั้งสิ้น ๓๖๕,๑๑๙ บาทผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ส่งเงินค่าเช่าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับให้แก่ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ให้ยกคำร้องอ้างว่าเคยมีคำสั่งไว้ครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ว่าไม่ใช่ดอกผลของผู้ร้อง ผู้ร้องไม่มีสิทธิขอรับได้ และว่าปัญหานี้ถึงที่สุดแล้วตามมาตรา ๑๔๖ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ ตั้งแต่การสั่งในคราวก่อนแล้วจะมารื้อฟื้นสิ่งใหม่อีกไม่ได้ ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของ

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาลว่า ศาลแพ่งมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ว่าผู้ร้องมีสิทธิ เลิกสัญญาเช่าได้ ผู้ร้องจึงขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งมอบสถานที่เช่าและดอกผลลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ เป็นการขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติตามคำสั่งศาล เมื่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิเสธ ผู้ร้องจึงไม่จำต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายใน ๑๔ วันตามมาตรา ๑๔๖ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ เพราะผู้ร้องดำเนินคดีกับ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในศาลแล้ว เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังขัดขืนไม่ส่งมอบทรัพย์สินให้ ผู้ร้อง ผู้ร้องได้รับความเสียหาย ขาดประโยชน์อันควรได้ ขอให้ศาลสั่งกลับคำวินิจฉัยของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งมอบเงินค่าเช่าดังกล่าวแก่ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำแถลงคัดค้านว่า การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สั่งยกคำร้อง เนื่องจากเงินค่าเช่าที่ผู้เช่าส่งไว้นั้นเป็นสิทธิของจำเลยกับผู้เช่าในระยะเวลาก่อนส่งมอบสถานที่เช่า ให้แก่ผู้ร้อง เพราะดอกผลดินนัยควรเป็นของผู้ร้อง ก็เฉพาะแต่ค่าเช่าอัตราเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ที่ ผู้ร้องมีสิทธิได้รับตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ในคดีแพ่งแดงที่ ๒๘๔๗/๒๕๐๒ ซึ่งผู้ร้องเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยขอเลิกสัญญาเช่าคดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งให้ ทูลเกล้าฯ ถวายคำขอ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงนำค่าเช่าและค่าเสียหายเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท วาง ศาลให้ผู้ร้องตลอดมาทุกเดือน ฉะนั้น เงินค่าเช่าที่ผู้เช่าได้ชำระไว้แล้วจึงมิใช่ดอกผลของผู้ร้อง และ การที่ผู้ร้องได้เคยยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ให้ส่งจ่าย เงินจำนวนนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ได้สั่งยกคำร้องในวันเดียวกัน ผู้ร้องทราบคำสั่งในวันรุ่งขึ้น แล้ว แต่ไม่ได้คัดค้านคำสั่งต่อศาล ภายใน ๑๔ วันตามมาตรา ๑๔๖ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ จึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องใหม่ฉบับลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ต่อศาล ศาลชั้นต้นมี คำสั่งว่า เมื่อสัญญาเช่าระหว่างผู้ร้องและจำเลยเลิกกันแล้ว สิ่งปลูกสร้างย่อมตกเป็นของผู้ร้องตาม สัญญา การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นำโกดังของผู้ร้องไปให้เช่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มิใช่ เจ้าของทรัพย์สินที่ให้เช่า จึงไม่มีสิทธิจะอ้างได้ว่าค่าเช่าเป็นของตนและตามมาตรา ๓๙๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คู่สัญญาย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะ ต้องคืนโกดังและผลประโยชน์ทั้งหลายที่เป็นดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินนี้ให้แก่ผู้ร้องนับแต่วัน บอกเลิกสัญญา เมื่อสัญญาเช่าเลิกกันแล้วทรัพย์สินพิพาทมีผลประโยชน์สูงกว่าค่าเช่าเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท เงินค่าเช่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้อง คืนให้ผู้ร้อง ส่วนปัญหาที่ว่า การที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ที่สั่งคำร้องเดิมต่อศาลภายในกำหนด ๑๔ วันนั้น ตามคำร้องฉบับเดิมเป็นการร้องขอให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติตามคำสั่งศาลแพ่ง มิใช่เป็นเรื่องที่ผู้ร้องขอให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สั่งในเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหรือหน้าที่อื่นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงจะยกเอามาตรา ๑๔๖ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ ขึ้นอ้าง กรณีนี้ไม่ได้ จึงมีคำสั่งกลับคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ปฏิเสธการจ่ายเงินค่าเช่าตาม คำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ของผู้ร้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จ่ายคืนค่าเช่าโกดัง พิพาทที่ได้รับไว้ตามคำร้องในระยะเวลาระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๓ ถึงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๔ ให้ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่า ผู้ร้องไม่มีสิทธิในเงินค่าเช่า โกดังของผู้เช่าจากจำเลย คำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ปฏิเสธไม่จ่ายเงินค่าเช่าจำนวนนี้ให้ ผู้ร้องเป็นการชอบแล้ว คดีไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อุทธรณ์ว่าผู้ร้องไม่ ยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่สั่งคำร้องของผู้ร้องฉบับลงวันที่ ๒๒

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ มาตรา ๑๔๖ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ ต่อศาลภายในกำหนด ๑๔ วัน การร้องขอรับดอกผลรายนี้ยุติแล้ว ผู้ร้องจะมาขอรับดอกผลรายเดียวกันนี้ใหม่อีกไม่ได้ พิพากษากลับคำสั่งศาลชั้นต้น ให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามคำร้องของผู้ร้องลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ นั้น ไม่ใช่เป็นการคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามมาตรา ๑๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย เพราะผู้ร้องได้ยื่นคำคัดค้านการยึดทรัพย์ของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จนถึงกับยื่นคำร้องขอต่อศาลคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไปแล้ว คำร้องของผู้ร้องลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ เป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งมอบสิ่งก่อสร้าง ตามคำสั่งศาล ตลอดจนดอกผลของสิ่งปลูกสร้าง หรือ จะรอไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุดก็ได้ และเตือนว่าอย่าดอกผลของสิ่งปลูกสร้างไปใช้สอยหรือแบ่งปัน แก่เจ้าหนี้ คำร้องของผู้ร้องไม่มีลักษณะเป็นการคัดค้านการยึดทรัพย์และไม่มีลักษณะเป็นกรณีที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะดำเนินการสอบสวนและมีคำสั่ง ฉะนั้น แม้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะมีคำสั่งประการใด ก็ไม่เข้ามาตรา ๑๕๘ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ และไม่เข้าบทบัญญัติ มาตรา ๑๔๖ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ด้วย ฉะนั้น เมื่อคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง ถึงที่สุดแล้ว ผู้ร้องก็ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งยก คำคัดค้านของผู้ร้อง ผู้ร้องก็มีสิทธิยื่นคำขอต่อศาลได้ กรณีนี้ ปรากฏชัดแล้วว่าจำนวนเงินที่ผู้ ร้องขอคืนจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น เป็นเงินดอกผลของสิ่งปลูกสร้างในระยะเวลาที่ สิ่งปลูกสร้างตกเป็นของผู้ร้องแล้ว เงินดอกผลนั้นจึงตกเป็นของผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๑ และ ๑๓๓๖ ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งมอบเงินค่าเช่าทั้งหมดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ได้รับแก่ผู้ร้อง

องค์คณะ

สนธิ สุมาวงศ์ · เชื้อ คงคากุล · เสนอ บุญยเกียรติ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/276/2507>